

Układ pozycji, zgodnie z dotychczasową praktyką, według międzynarodowej leśnej klasyfikacji oksfordzkiej, symbole cyfrowe której są podane ponad tekstem każdego streszczenia.

1. CZYNNIKI ŚRODOWISKA. BIOLOGIA

79

156.2

IBL

L'utilisation du „fusil anesthésiant” pour l'immobilisation ou la reprise des cervidés. **Odstrzał nabojami o działaniu usypiającym, w celu unieruchomienia lub złowienia jeleni.** Rev. for. franç. 1973 t. 25 nr 3, s. 215—221, fot. 3, tab. 2. — W celu ułatwienia i doskonalenia sposobów odłowu jeleni w stanie żywym, zbadano możliwości wykorzystania chemicznych środków usypiających, powodujących czasowe unieruchomienie zwierząt. Wystrzeliwuje się naboje, za pomocą których wprowadzane są do

organizmu zwierzęcego środki nasenne usypiające na krótki czas. W naboju znajdują się środki chemiczne: „cap chur”, przeznaczone dla zwierząt większych (jeleniowatych) i preparat „Rom-pur” w odniesieniu do zwierząt mniejszych. Znaczną część osobników ostrzeliwuje się z odległości niewielkiej — 15—16 m. Stosowany efekt uzyskuje się również, używając środki działające przejściowo. Ich wpływ ustaje po 30—45 minutach od momentu wystrzału. (W. K.)

2. HODOWLA LASU

80

2

IBL

Štaud V., Švenda A.: K racionalizaci lešopěstebních prac. **O racjonalizacji prac leśnohodowlanych.** Lesn. Práce 1973 t. 52 nr 1 s. 23—27. — Racjonalizacji w hodowli lasu nie należy rozumieć tylko jako mechanizację prac hodowlanych, ale jako kompleksową działalność biologów i techników. Nie powinno się np. oddzielnie oceniać wydajności szkółki, udatności odnowienia oraz wyników pielęgnowania upraw, ale tylko efekt

końcowy — jakość założonego drzewostanu. Odnawianie należy przeprowadzać jak najszybciej a do niego powinno być dostosowane gospodarowanie w drzewostanie rębnym, sposób ścinki oraz uprzątnięcia i przygotowania powierzchni. Intensywne zabiegi hodowlane w najwcześniejszym okresie drzewostanu mają istotne znaczenie, bowiem stanowią podstawę wszystkich późniejszych prac. (S. K.)

81

221 : 421.1

IBL

Rodenwaldt U.: Waldbauliche Lehren aus der Windwurf-Katastrophe 1967. **Wnioski leśno-hodowlane, wynikające z katastrofy wiatrolomów 1967 r.** Allg. Forst- u. Jagdztg 1973 t. 144 nr 7

s. 125—133, tab. 2, bibliogr. poz. 27. — Na przykładzie lasów w Czarnym Lesie (Schwarzwald) przeanalizowano wszystkie klęski od wiatru, jakie miały miejsce w ostatnich 130 latach. Anali-

za statystyki tych szkód od 1837 r. wykazała wyraźnie ścisły związek zachodzący między sposobem prowadzenia cięć i masami wiatrolomów. Wyjaśniono, że w każdym wypadku można było doszukać się jakiegoś „leśno-gospodarczego błędu”, jak np. czyste drzewostany świerkowe, rozluźnione zwarcie

w świerczynach przy wprowadzaniu jodły, brak płaszcza ochronnego od strony zachodniej, rozluźnienie drzewostanu w toku przeprowadzania cięć obsewnych. Najlepszym sposobem dla odnowień w aspekcie ochrony od wiatrów okazała się rębnia smugowa.

(W. F.)

82

232.31 (083.7)

IBL

Kotzya F.: Novelizace semenářských norem. **Nowelizacja norm nasiennych.** Lesn. Práce 1972 t. 51 nr 10 s. 462—464. — Po prawie 15 latach stosowania poprzednich norm wprowadzono w 1972 r. do użycia dwie normy państwowe — ČSN 48 1211 „Badanie jakości owoców i nasion drzew leśnych” i ČSN 48 2111 „Jakość owoców i nasion drzew leś-

nych” a w 1973 r. normę resortową ON 48 2121 „Pozyskanie owoców i nasion drzew leśnych”. Obie normy państwowe dostosowane są do międzynarodowych przepisów ze względu na obroty handlu nasionami oraz przynależność CSRS do ISTA. Omówiono najważniejsze zmiany we wszystkich trzech normach.

(S. K.)

83

232.311.1 — — 174.7 *Pinus resinosa*

IBL

Quirk T. J.: Cone production stimulus related to transplanting in red pine. **Stymulacja produkcji szyszek wywołana przesadzaniem sosny *P. resinosa*.** Silvae Gen. 1973 t. 22 nr 3 s. 71—72, tab. 1, bibliogr. poz. 4. — W wyniku doświadczeń, prowadzonych ze 100 szt.

dziesięcioletnich oraz 70 szt. sześciolletnich sosen *P. resinosa* stwierdzono, że zastosowana technika przesadzania drzew do pojemników (całkowicie obcięte korzenie) oraz ograniczania rozwoju korzeni powoduje wysoką produkcję szyszek.

(W. J.)

84

232.315.2 — — 176.1 *Fagus*

IBL

Machaniček J., Vrabc O.: Dlouhodobé skladování bukvic na PŘSL Teplice. **Długookresowe przechowywanie bukwi w OZLP Teplice.** Lesnictvi 1973 t. 19 nr 5 s. 409—416, tab. 2, bibliogr. poz. 8. — Otrzymane w grudniu 1968 r. z Rumunii w 2 wagonach 12 500 kg gospodarczych nasion buka o zdrowotności 79 i 80% oraz wilgotności 25 i 19% podsuszono w temperaturze nie przekraczającej 25°C do wilgotności ok. 10%

i w zgrzanych workach polietylenowych złożono w chłodni przemysłowej do temp. —17°C. W jesieni 1969 bukiew miała żywotność 70% i wilgotność 11% a w jesieni 1970 — żywotność 72% i wilgotność 9,5%. Celowe jest więc wybudowanie chłodni w każdym OZLP, co znacznie obniży koszt przechowywania, poprawi jego jakość a także umożliwi dodatkowo przechowywanie sadzonek.

(S. K.)

85

232.324

IBL

Košulič M.: Produkce sazenic modifikaci Nisulovy metody. **Produkcja sadzonek zmodyfikowaną metodą Nissuli.** Lesn. Práce 1972 t. 51 nr 12 s. 556—560,

fot. 6. — Fińska metoda Nissuli polega na szkółkowaniu sadzonek przez związanie rozłożonych na warstwie substratu roślin w taśmę plastikową. W takim

rulonie wykształcają sadzonki korzystny system korzeniowy, ale część nadziemna rozwija się niezadowolająco. W nadl. Mesto Albrechtice metodę tę ulepszo- no przez wprasowywanie sadzonek w szablony do substratu z komposto-

86

232.412.3 : 961

IBL

Lokvenc Th.: Současné možnosti omezení sezónnosti zalesňovacích prac. **Aktu- alne možnosti zmniejszenia sezonowości prac odnowieniowych.** Lesn. Práce 1973 t. 52 nr 3 s. 115—118, rys. 1, wyk. 1. — Coraz bardziej zwiększają- cy się niedobór robotników w leśnic- twie zmusza do szukania możliwości rozłożenia prac odnowieniowych z 3 miesięcy wiosennych na cały okres wegetacyjny lub nawet na 10 miesię- cy (od lutego do listopada). Można to

87

235

IBL

Fuchs G.: Die Dauerlupine im Dienst der Wiederbewaldung und Landschafts- pflege. **Łubin trwały w służbie zalesień i pielęgnacji krajobrazu.** Allg. Forstztg 1973 t. 84 nr 2 s. 43—45, fot. 2. — Prze- prowadzono próby z zalesieniem zbo- czy gór o zdegradowanych siedliskach. Jako przedplon sadzono brzozę, iwę, olszę, osikę oraz wysiewano łubin trwały i mieszanki traw z koniczyną. Stwierdzono, że łubin trwały stanowi

88

236.1 : 414.1

IBL

Kudela M.: Příspěvek k chemickému hubení buřeně v lesních kulturách Da- laponem. **Przyczynę na temat chemicz- nego zwalczania chwastów w uprawach przy użyciu Dalaponu.** Lesnictvi 1973 t. 19 nr 1 s. 59—80, fot. 5, tab. 7, wyk. 4, bibliogr. poz. 40. — Badania prowadzo- no w latach 1965—1970 w Kostelcu n.C. Lesy w lasach WSR. Stwierdzono efek- tywność opryskiwania Dalaponem mię- dzyrzędów w okresie wiosennym —

wanej kory. Tak zaszczółkowane sa- dzonki świerka wykształcają obfity sy- stem korzeniowy a ich wysokość w wieku 1/2 roku osiąga 40—50 cm i można je wysadzać nawet na powierzchniach z silnym zachwaszczeniem. (S. K.)

osiągnąć dwoma podstawowymi sposo- bami — przez przechowywanie wyję- tych z gleby sadzonek w klimatyzowa- nych magazynach oraz przez sadzenie sadzonek doniczkowych, hodowanych w doniczkach torfowocelulozowych lub torebkach plastikowych. Duże znacze- nie ma również stosowanie antydesy- kantów, zabezpieczających korzenie sa- dzonek przed wysychaniem.

(S. K.)

najcenniejszy przedplon do później- szych zalesień. Łubin rozwijał się naj- lepiej w drugim roku po wysiewie a zalesienia wykonywano w trzecim ro- ku. Do sadzenia używano 5-letnich szczółkowanych sadzonek świerka, aby zmniejszyć możliwość zagłuszania sa- dzonek przez łubin. Boczne ocienienie oddziaływało bardzo korzystnie na wzrost świerka.

(L. J.)

przed ruszeniem sadzonek oraz późnym latem — po zakończeniu przyrostu. Da- lapon w dawce 8—10 kg/ha w 300—400 l wody niszczy chwasty jednoliścienne. Aby zwalczyć również dwuliścienne do- daje się 2,4-D (2,4 kg/ha). Stosowanie Dalaponu przyczynia się do zwiększe- nia przyrostu sadzonek o 30—100%. Podano również efekty ekonomiczne wynikające z oszczędności na robociź- nie i kosztach. (S. K.)

Kudela M.: Příspěvek k chemickému hubení buřené v lesních kulturách amitrolem. **Przyczynek do chemicznego zwalczania chwastów w uprawach leśnych przy użyciu amitrolu.** Lesnictvi 1972 t. 18 nr 12 s. 1127—1140, fot. 2, tab. 6, wyk. 2, bibliogr. poz. 12. — Badania prowadzono w 1965, 1966 i 1970 r. na 8 powierzchniach ze świerkiem, sosną, jodłą, jedlicą oraz bukiem i lipą w wieku 5—7 lat. Spryskiwanie międzyrzędów amitrolem (3-amino- 1.2,4-tria-

zol) w dawce czystego środka 7—10 kg/ha w V—VI lub w VIII niszczy chwasty na dwa okresy wegetacyjne. Przy stosowaniu tego środka należy skrupulatnie chronić sadzonki, zwłaszcza sosny i liściastych, przed herbicydem. Lepsze efekty daje spryskiwanie wiosenne. Szybszy przyrost sadzonek skraca okres ich zagrożenia przez zwierzynę. Stosowanie amitrolu daje duże oszczędności finansowe.

(S. K.)

90

237 (437)

IBL

Ferda J., Lhotský J., Šrot R.: Stav a rozvoj lesnických meliorací v ČSR. **Stan i rozwój melioracji leśnych w CRS.** Lesnictvi 1973 t. 19 nr 2 s. 187—204, fot. 9, tab. 4, bibliogr. poz. 11. — Omówiono aktualny stan zagadnienia i charakterystykę gleb leśnych o obniżonej produktywności. Przedstawiono przyszłe potrzeby melioracji leśnych, które obejmą odwodnienie gleb zabagnionych, renowację sieci melioracyjnej, rekulty-

wację gleb zdewastowanych, użyźnianie gleb piaszczystych, ochronę gleb zagrożonych erozją oraz zabudowę potoków. Podano przeciętne zapotrzebowanie nawozów na 1 ha przy użyźnianiu gleb, koszt poszczególnych sposobów melioracji (w koronach/ha) oraz przewidywane zwiększenie produkcji drewna po wykonaniu melioracji (w m³/ha).

(S. K.)

91

242 : 231 — — 174.7 *Abies alba*

IBL

Vyskot M.: Analýza vývoje mladší populace *Abies alba* Mill. ve skupině typu *Fagetum quercino-abietinum* pod vlivem různé fyto techniky. **Analiza rozwoju młodszej populacji *Abies alba* Mill. w grupie typów *Fagetum quercino-abietinum* pod wpływem różnej trzebieży.** Lesnictvi 1973 t. 19 nr 4 s. 289—321, fot. 1, rys. 3, tab. 14, wyk. 5. — W lasach WSR w Brnie prowadzono od 1958 r. w ramach Międzynarodowego Programu Biologicznego doświadczenia z zakresu trzebieży. W drzewostanie jodłowym pochodzenia naturalnego w

wieku 39 lat założono 3 serie powierzchni (21 poletek) z pozytywną trzebieżą górną, negatywną trzebieżą dolną oraz kontrolną. Po 14 latach stwierdzono, że największe przeciętne wartości pierśnicy, wysokości, długości i szerokości korony oraz miąższości 1 drzewa były na poletkach z trzebieżą dolną, gdzie usuwano drzewa najcieńsze (5 i 4 klasy). Na poletkach z trzebieżą górną była natomiast wyraźnie większa liczba drzew najlepszej jakości.

(S. K.)

92

242 : 414.1

IBL

Vyskot M., Šafařík V., Peňáz J.: Chemické probírky ve smrkových porostech. **Chemiczne trzebieże w drzewostanach świerkowych.** Lesnictvi 1973 t. 19 nr 7 s. 597—618, fot. 28, tab. 9, wyk. 1. — bibliogr. poz. 40. — Przegęszczone

nach świerkowych. Lesnictvi 1973 t. 19 nr 7 s. 597—618, fot. 28, tab. 9, wyk. 1. — bibliogr. poz. 40. — Przegęszczone

młodniki świerka I i II kl. w. cierpią od śniegu i wiatru. Mechaniczne przedzwanie ich jest czasochłonne a drewno nie ma zbytu. Dotychczasowe arborycydy działały tylko na gatunki liściaste. Od końca 1971 r. do jesieni 1972 r., prowadzono na 94 poletkach w lasach WSR w Brnie i w gospodarczych drzewostanach świerka w wieku przeważnie 17 i 38 lat (pojedyncze były starsze) próby z amerykańskim preparatem Sil-

visar. W preparacie 46% stanowi kwas kakodylowy, 8,3% kakodylat trójetanolaminy i 45,7% domieszki nieaktywne. Całkowita zawartość związków arsenowych wynosi 27,14%. Preparat wprowadzano do strzał opracowaną w WSR metodą — przez wbijanie specjalnych nabożów. Arborycyd zabija świerki bardzo szybko a pozostawiane szyszki stanowią podporę dla drzewek żywych. (S. K.)

3. NAUKA O PRACY. POZYSKIWANIE DREWNA. PRACE ZRĘBOWE I TRANSPORT. INŻYNIERIA LEŚNA

93

302 : 323.2

IBL

Starek E., Borský I., Strelka Fr.: Posúdenie mechanizovaného odvetvovania stromov z hľadiska fyzického zat'áženia. **Ocena mechanicznego okrzesywania drzew pod kątem obciążenia fizycznego.** Lesn. Čas. 1973 t. 19 nr 1 s. 39—46, fot. 3, tab. 3, wyk. 1, bibliogr. poz. 13. — Porównywano wysiłek fizyczny robotnika przy okrzesywaniu siekierą, pilarką sposobem tradycyjnym i pilarką sposobem szwedzkim. W badaniach sto-

sowano metodę pośredniej kalorimetrii a wysiłek statyczny określano metodą Borsky'ego-Hubača. Przy okrzesywaniu modeli pilarką Homelite XL-903 sposobem szwedzkim wysiłek jest o 50% mniejszy, niż przy okrzesywaniu siekierą i o 11% mniejszy, niż przy okrzesywaniu tą samą piłą sposobem tradycyjnym. Ocenę wysiłku statycznego zilustrowano wykresem.

(S. K.)

94

304

IBL

Sláma O.: Bezpečnosť práce u mobilni výrobní skupiny. **Bezpieczeństwo pracy w ruchomej brygadzie roboczej.** Lesn. Práce 1972 t. 51 nr 11 s. 517—518, tab. 3. — Nawet przy najlepszej prewencji może zaistnieć wypadek na zrębie i przy zrywce drewna. Przedstawiono propozycję, aby brygady dysponujące samochodem nie czekały na wóz kolumny

transportu sanitarnego, tylko organizowały pomoc w radiowej łączności z dyspeczerem w nadleśnictwie. Podano wyposażenie sanitarne takiej brygady, środki organizacyjne przyczyniające się do zwiększenia bezpieczeństwa w czasie pracy oraz tok postępowania w razie wypadku w lesie.

(S. K.)

95

32 : 308

IBL

Pavelka H.: Zkušnosti z práce komplexních čet. **Doświadczenia z pracą brygad kompleksowych.** Lesn. Práce 1973 t. 52 nr 7 s. 321—322, tab. 1. — W nadl. szkolnym Křtiny WSR w Brnie występowały ciągle trudności z robotnikami do prac leśnych, zwłaszcza przy

pozyskiwaniu drewna, ze względu na bezpośrednie sąsiedztwo dużego ośrodka przemysłowego — Brna. Aby rozwiązać te trudności, wprowadzono tytułem próby w 1972 r. brygady kompleksowe, złożone z 2 pilarzy, kierowcy z ciągnikiem i robotnika na skład-

nicy. Uzyskano znacznie większą wydajność robotników (ich zarobki wzrosły o 47%) i o wiele lepsze wykorzystanie ciągnika. Na tej podstawie wprowadzi się w Křtinach trzy brygady o składzie 2 pilarzy, traktorzysta z uni-

wersalnym ciągnikiem i 1 robotnik, jedną brygadę z ciągnikiem Kockum o składzie 3+1 a do pracy w drzewostanach przedrębnych jedną brygadę z ciągnikiem Holder z wciągarcią o składzie 2+1. (S. K.)

96

362.7

IBL

Uhorskai O.: Rezný vyko jednomužných motorových pil pri manipulácii dreva. **Wydajność przerzynania jednoosobowymi pilarkami przy manipulacji drewna.** Lesn. Čas. 1972 t. 18 nr 4 s. 341—362, tab. 9, wyk. 10, bibliogr. poz. 2. — Wielorakość pilarek używanych w gospodarstwie leśnym Słowacji, przyczynia wiele kłopotów z konserwacją i częściami wymiennymi. Spowodowało to potrzebę przebadania stosowanych pilarek w celu wyboru najodpowiedniejszej

do przerzynki drewna. Przeprowadzono próby stacyjne i terenowe z pilarkami — Stihl 050 AVL i 041 AV oraz Homelite XL 913 i 903. Analizowano produkcyjną wydajność przerzynki surowca iglastego i liściastego przy uwzględnieniu wprawy obsługi, przygotowania surowca, stanu łańcucha tnącego i innych czynników. Za najlepszą do manipulacji uznano pilarkę Stihl 050 AVL.

(S. K.)

97

375.11

IBL

Petr J.: Přednosti dálkového ovládání navijáku traktoru z hlediska úspor fyzického zatížení obsluhy. **Zalety zdalnego kierowania wciągarcią ciągnika z punktu widzenia oszczędności fizycznego wysiłku obsługi.** Lesnictvi 1973 t. 19 nr 8 s. 701—712, fot. 2, rys. 2, tab. 5, wyk. 2, bibliogr. poz. 8. — Badanie dotyczyło pracy jednoosobowej obsługi ciągnika Z-Super 50 i Z-5511 z liną zbiorczą przy ręcznym i zdalnym (przewodowym i radiowym) sterowaniem

wciągarcią w drzewostanie przy zrywce i na składnicy przy rozładunku. Oszczędności czasowe, uzyskane przy zdalnym sterowaniu, nie mają praktycznego znaczenia. Istotne natomiast znaczenie mają oszczędności energii, wynikające z eliminowania 51 wejść i wyjść z kabiny ciągnika. Przy ciągniku Z-Super 50 wysiłek traktorzysty jest mniejszy o 86,2 nkal/zmianę a przy Z-5511 — mniejszy o 43,8 nkal na zmianę. (S. K.)

4. SZKODY W LESIE. OCHRONA LASU

98

41

IBL

Úkoly ochrany lesů a perspektivy jejího rozvoje do roku 1990. **Zadania ochrony lasów i perspektywy jej rozwoju do 1990 r.** Oprac.: Kalandra A. i in. Lesnictvi 1972 t. 18 nr 11 s. 1025—1036, bibliogr. poz. 2. — W nadchodzącym 20-leciu wzrośnie udział i wielkość zrębów czystych oraz zwiększy się udział gatunków iglastych, zwłaszcza świerka

i sosny. Te zmiany spowodują, że wzrośnie niebezpieczeństwo szkód od szeliniaka, osutki, grzybów pasożytniczych (opieńki, huby korzeniowej) a także od czynników abiotycznych. Zmniejszona zdrowotność lasów przyczyni się do dużego udziału cięć przygodnych. Aspekty ochrony lasu powinny więc decydować przy planowaniu

101

prac zrębowych, odnowieniowych i pielęgnacyjnych. Zadania ochrony będą wymagały kolektywnych rozwiązań z

udziałem różnych specjalistów, często nawet w skali międzynarodowej.

(S. K.)

99

41 : 587

IBL

Heller R. C., Bega R. V.: Detection of forest diseases by remote sensing. **Wykrywanie chorób lasu za pomocą fotografii lotniczych.** J. Forestry 1973 t. 71 nr 1 s. 18—21, fot. 4, bibliogr. poz. 21. — Normalne kolorowe i kolorowo-podczerwone filmy stają się coraz cenniejszymi narzędziami wykrywania symptomów chorób lasu na zdjęciach lotniczych. Przegląd najnowszych badań wykazuje, że filmy te umożliwiają odróżnienie roślin zdrowych od chorych i wykrywanie uszkodzeń spowodowa-

nych przez zanieczyszczenie powietrza, holenderską chorobę wiązów, więdnienie dębów (wywołane przez *Ceratocystis fagacearum* (Breitz/Hunt), pasożytnictwo jemioł (*Arceuthobium pusillum* Peck), obumieranie jesionów, *Fomes annosus* i inne choroby. Inne rodzaje technik, jak fotografia wielospektralna oraz metoda multispektralna i cieplnego przeszukiwania liniowego, mają obecnie ograniczone zastosowanie.

(R. D.)

100

414 : 453 — — 145.7 x 18.77 *Lymantria*

IBL

Švestka M., Vinš B.: Účelnost chemického zásahu proti mnišce. **Celowość chemicznego zwalczania mniszki.** Lesn. Práce 1973 t. 52 nr 7 s. 305—310, fot. 2, mapa, tab. 1. — W nadl. Jemnice i Nove Hrady (płd. Morawy i płd. Czechy) był w latach 1966—1968 silny żer mniszki w drzewostanach świerka. W 1967 i 1968 r. wykonano samolotowe opryskiwanie drzewostanów aerozolem DDT a w 1970 r. przeprowadzono badanie strat spowodowanych żerem porównując wielkość przyrostów przy różnych stopniach żeru z przyrostem w drzewostanach nie uszkodzonych. Obliczenia

wykazały, że już zaistniałe i przyszłe straty na przyroście wyniosłyby 8,4 mln koron (w tym 6 mln straty na produkcji wskutek przedwczesnego wycięcia drzew, 1,75 mln — zwiększenie nakładów na odnowienie i 0,65 mln — straty na przyroście), gdy koszt chemicznego zwalczania wyniósł 86 tys. koron. Środki ochronne powinno się podejmować już przy I stopniu żeru na kilkudziesięciu ha, co znacznie zmniejszy straty produkcyjne oraz powodowane przez chemikalia w środowisku.

(S. K.)

101

414.2

IBL

Červenka F.: Výkonný ruční zamlžovač. **Wydajny zamglawiacz ręczny.** Lesn. Práce 1972 t. 51 nr 12 s. 567—569, fot. 3. — W ostatnim okresie zmniejsza się stosowanie aerozoli termodynamicznych w ochronie lasu i roślin w wyniku niedostatku odpowiednich generatorów, chociaż zamglawianie takie wykazuje wiele zalet w porównaniu z inny-

mi sposobami ochrony. W Instytucie w Zbrasławiu prowadzono próby z produkowanymi przez firmę Motan (NRF) zamglawiaczami. Swinfog SN 11 i Swinfog SN 100 i stwierdzono, ich wysoką przydatność. Podano podstawowe dane techniczne i informacje o użyciu zamglawiaczy obu typów.

(S. K.)

102

Richtár V.: Vegetativni rozmnožování modřinu v podmínkách působení průmyslových exhalatů. **Wegetatywne rozmnażanie modrzewia w warunkach oddziaływania emisji przemysłowych.** Lesn. Práce 1972 t. 51 nr 11 s. 524—525, fot. 1, tab. 1. — W przemysłowym rejonie Ostrawy pod wpływem emisji drzewa nie wytwarzają nasion zdolnych do kiełkowania. Jednocześnie poszczególne drzewa wykazują różną odporność na te emisje a pewna część drzew wykazuje pełną żywotność. W rejonie tym

wybrano 10 drzew doborowych modrzewia w wieku 68—86 lat, wyróżniających się wysoką żywotnością i dobrym ukształtowaniem. Pozyskiwane z tych drzew zrazy szczepiono w latach 1967—1969 poza obszarem przemysłowym. Małą udatność szczepień wyjaśnia się obniżoną aktywnością miazgi drzew podlegających oddziaływaniu ekshalatów. Przyjmuje się, że z nasion dostarczonych przez szczepy uzyska się potomstwo o zwiększonej odporności na dymy. (S. K.)

Pollanschütz J.: Luftbildinventur von Vegetationschaden mit Infrarotfilm in der Steiermark. **Lotnicza inwentaryzacja szkód w vegetacji (drzew) w Styrii za pomocą filmu infraczerwonego.** Allg. Forstztg 1973 t. 84 nr 2 s. 37—41, mapa, bibliogr. poz. 6. — W Styrii (Austria) wykonano próbne zdjęcia lotnicze na powierzchni leśnej 932.700 ha za pomocą filmu „Infra Red Kodak” o emulsji uczulonej na promieniowanie dalekiej czerwieni. Zdjęcia rejestrują uszkodzenia drzewostanów spowodowane emisjami przemysłowymi na tej zasadzie, że chore igły (liście) odbijają promieniowanie dalekiej czerwieni w mniejszym stopniu niż zdrowe. Zastosowanie specjalnego „kontrastowego” filmu

umożliwia rozpoznanie stopnia nasilenia i miejsce koncentracji szkód w drzewostanie, według 5 stref rozpoznawanych na zdjęciach według intensywności barwy, tj. strefy wolnej od szkód, pozostającej pod wpływem emisji lekko lub średnio uszkodzonej, silnie uszkodzonej i bardzo silnie uszkodzonej. Badane drzewostany znajdowały się pod wpływem pyłów i gazów wytwarzanych przy spalaniu węgla i ropy (tlenki siarki, związki fluoru i azotu, chlorki, kwas węglowy). Zdjęcia przedstawiają ogólny stan zdrowotny drzewostanów bez możliwości rozgraniczenia różnych przyczyn powodujących objawy chorobowe drzew (pyły, gazy, owady czy grzyby). (L. J.)

Urošević B., Jančařík V.: Nová choroba sazenic borovice lesni. **Nowa choroba sadzonek sosny pospolitej.** Lesn. Práce 1973 t. 52 nr 4 s. 185—186, fot. 2. — W kwietniu 1972 r. zaobserwowano pierwszy raz w Czechach wypadanie sadzonek sosny pospolitej, spowodowane przez grzyb *Brunchorstia pinea* (Karst.) v. Höhn. Pierwszą oznaką choroby są drobne plamy nekrotyczne na strzałce i opadanie zielonych igieł przy dotknięciu. Plamy te stopniowo powięk-

szają się, igły więdną i opadają, pojawiają się czarne, kuliste piknidy pojedynczo lub w skupieniach, wreszcie sadzonka obumiera. Ponieważ pierwsze objawy można zauważyć dopiero w w 3—4 tyg. po ustąpieniu śniegu trudne jest sortowanie przed wysadzeniem do upraw. Grzyb występuje na sośnie w szkółkach, uprawach i młodnikach, ale także na świerku i modrzewiu. Może powodować dotkliwe szkody. (S. K.)

Fanta B.: Univerzální přípravek na ochranu dřevin proti škodám zvěři. **Uniwersalny preparat do ochrony drzew przed szkodami od zwierzyny.** Lesn. Práce 1973 t. 52 nr 3 s. 125—129, fot. 2. — Od 1963 r. prowadzono próby kontrolne na różnych powierzchniach i w 1967 r. opatentowano pod numerem 126029 preparat BAS, który chroni sadzonkę przed zgryzaniem (skuteczność 97%) i drzewa przed spalowaniem zimowym i letnim (skuteczność 100%) a

drzewka owocowe i winorośl przed ogryzaniem. Preparat przygotowuje się przez zmieszanie w określonych proporcjach czarnego asfaltu (SA-I) z wodą i dodanie do tego roztworu sprężonego perlitu EP/150, palonego miąta termolitowego B 2 lub mieszanki tych dwóch składników. Preparat nakłada się grubą warstwą, która wytwarza chropowatą powierzchnię, utrzymującą się do 10 lat.

(S. K.)

5. POMIAR LASU. PRZYROST, ROZWÓJ I STRUKTURA DRZEWOSTANÓW. INWENTARYZACJA I KARTOGRAFIA

106

524.3 — — 015.5

IBL

Pohořelý M.: Automatizace výpočtu hmot průměrkovaných porostů. **Automatyzacja obliczania miąższości drzewostanów klupowanych.** Lesn. Práce 1973 t. 52 nr 7 s. 300—304, tab. 3. — Instytut Urządzania Lasu w Brandysie nad Łabą już ponad 10 lat stosuje zmechanizowane obliczanie miąższości drzewostanów. Do tego celu służą programy opracowane na małą maszynę liczącą ARITMA DP 100 (A-100), maszynę Na-

tional Elliott 503 oraz maszynę ZPA 600; programy te umożliwiają obliczanie nie tylko miąższości, ale także innych elementów taksacyjnych w danym drzewostanie. Konstrukcja programu opiera się na aproksymacji danych z tablic miąższości przy zastosowaniu analitycznego związku funkcyjnego. Omówiono przygotowywanie programu do maszyny ARITMA oraz sposób wyliczania miąższości.

(S. K.)

107

524.315

IBL

Vicena I.: Nowý způsob měření dřeva. **Nowy sposób pomiaru drewna.** Lesn. Práce 1973 t. 52 nr 6 s. 272—274, tab. 2. — Poruszono zagadnienie dużej pracochłonności pomiaru dłużyc o średnicy do 19 cm, co przy odbiórce powoduje nawet zastępowanie pomiaru oceną szacunkową. W związku z tym przeprowadzono pomiary 10 tys. strzał, aby określić zależność między długością i ich

miąższością. Stwierdzono krzywoliniową zależność, którą wyraża parabola trzeciego stopnia określana równaniem: H (masa) = $0,03756242 + 0,00526885 D$ (długość) + $0,00070329D^2 - 0,00000854 D^3$. Opracowano dla miejscowych warunków tablice miąższości umożliwiające odczytywanie miąższości na podstawie pomiaru tylko długości.

(S. K.)

108

526.6

IBL

Kachlik J.: Měření, značení a evidence dřeva. **Pomiar, cechowanie i ewidencja drewna.** Lesn. Práce 1973 t. 52 nr 7 s. 316—318, fot. 2, rys. 1, tab. 1. — Opra-

cowano i zastosowano w praktyce tachykubator — przyrząd umożliwiający obliczanie miąższości strzał i dłużyc bezpośrednio w terenie. Podstawowym

elementem są dwa wałki obrotowe i tablice miąższości z zakresu długości od 3 do 20 m i grubości od 8 do 60 cm. Odczytaną miąższość wpisuje się od razu do tachykubatora. Stosowanie go oszczędza 40% czasu przy obliczaniu

miąższości drewna z cięć przedrębnych i rębnych oraz zmniejsza liczbę zapisów na kwitach wywozowych o 77%. Na czołach dłużyc oznacza się tylko grubość i miąższość danej sztuki.

(S. K.)

6. URZĄDZANIE LASU. EKONOMIKA GOSPODARSTWA LEŚNEGO. ADMINISTRACJA I ORGANIZACJA GOSPODARSTWA LEŚNEGO.

109

624

IBL

Štros A.: Současné lesní hospodářské plány pro řízení lesních závodů. **Aktuální lešné plány hospodarcze w kierowaniu nadleśnictwami.** Lesn. Práce 1973 t. 52 nr 2 s. 68—72, wyk. 2. — Na podstawie analizy leśnych planów gospodarczych 12 nadleśnictw dokonanej w 1969 i 1970 r., przedstawiono opinię o zawartych w nich informacjach. Plany zawierają pełne dane dotyczące czynności hodowlanych i rozmiaru użytko-

wania. Niedostateczne są natomiast informacje z zakresu ochrony lasu, projektowania technologii pozyskania drewna, obliczenia rentowności inwestycji budowlanych. Przeciętne wykorzystanie leśnych planów gospodarczych przez ogół pracowników nadleśnictwa określono liczbą 23%. Najwięcej wykorzystywane są mapy leśne, księga gospodarcza i zestawienia końcowe.

(S. K.)

110

686.33

IBL

Roček I.: Úhel připojení přibližovacích cest. **Kąt dowiązania dróg zrywkowych.** Lesnictvi 1973 t. 19 nr 5 s. 401—408, rys. 5, tab. 2, wyk. 1, bibliogr. poz. 7. — Dotychczasowe dowiązywanie dróg zrywkowych pod przypadkowo określonym kątem powodowało trudności transportowe i ranienie drzew przy drodze. Uwzględniając długości zrywowego drewna i szerokości dróg zrywko-

wych, opracowano krzywą algebraiczną czwartego rzędu, tzw. konchoidę Nikomeda, określoną równaniem

$$(x^2 + y^2) \cdot (x - a)^2 - b^2 x^2 = 0.$$

Opracowano również 6 podstawowych wariantów dowiązań dla różnych szerokości dróg i dla długości sortymentów od 8 do 30 m.

(S. K.)

7. ZBYT PRODUKTÓW LEŚNYCH. EKONOMIKA TRANSPORTU LEŚNEGO I PRZEMYSŁU DRZEWNEGO

111

71 : 41

IBL

Neumann J.: Neprodejné dříví a ochrana lesa. **Niezbywalne drewno a ochrona lasu.** Lesn. Práce 1973 t. 52 nr 3 s. 118—120, tab. 1. — Zapasy drewna, które nie znajduje nabywcy, są w drzewostanach i na składach duże i ciągle się zwiększają. Powstają one z odpadów przy cięciach w drzewostanach rębnych

i przedrębnych z pozostawianych w lesie drzewek wycinanych w czyszczeniach i wczesnych trzebieżach oraz z niewycinanych suszek i złomów. Inwentaryzacja w Okręgu Lasów Česke Budějovice wykazała, że w Okręgu tym w lesie i na składach znajduje się ok. 140 tys. m³ takiego drewna (w tym

58 tys. m³ wyrobionego). Stanowi to duże zagrożenie pożarowe i stwarza warunki do mnożenia się szkodliwych

owadów i grzybów. Podano sposoby zapobiegania tworzeniu się zapasów i zagrożenia lasów. (S. K.)

112

754 : 518

IBL

Matovič J.: Prodej dřeva podle hmotnosti v Norsku. **Sprzedaż drewna wg ciężaru w Norwegii**. Lesn. Práce 1973 t. 52 nr 3 s. 121—124, fot. 5. — Dla zakładów chemicznego przerobu drewna ciężar jego suchej masy jest ważniejszy niż objętość. W Norwegii opracowano metodę pomiaru wagowego surowego drewna, i wprowadzono ją już do praktyki w celu uproszczenia transakcji

handlowych. Z ładunku drewna, ważonego wraz z pojazdem na stacji pomiarowej pobiera się próbnikiem elektrycznym próbki drewna, według których w laboratorium określa się metodą wagową zawartość suchej masy. Opracowano już także poprawki na obłożenie drewna i mursz.

(S. K.)

8. LASY I LEŚNICTWO W GOSPODARCE NARODOWEJ

113

945.31 : 302 (437)

IBL

Čermák K. R.: Ústav ergonomie lesnické fakulty Vysoké školy zemědělské v Brně. **Instytut Ergonomii na Wydziale Leśnym WSR w Brnie**. Acta Univ. Agr. Fac. Silv. 1972 t. 41 nr 2 s. 185—188, bibliogr. poz. 24. — Instytut taki utworzono w 1966 r. Jego działalność obejmuje trzy kierunki — pedagogiczny, badawczy i poradnictwo. Przedstawio-

no charakterystykę działalności w każdym z tych kierunków. Omówiono również wyposażenie Instytutu w aparaturę i sprzęt. W Instytucie zatrudnionych jest 3 pracowników dydaktyczno-badawczych, dwóch badawczych, 2 technicznych i 1 administracyjny — łącznie 8 osób.

(S. K.)

114

945.4

IBL

Kouba J.: Systémový přístup k výzkumné a řídicí práci v lesním hospodářství. **Systemowe podejście do pracy naukowej i kierowniczej w gospodarstwie leśnym**. Lesnictvi 1973 t. 19 nr 8 s. 677—686, rys. 2, bibliogr. poz. 15. — Rozwój cybernetyki, logiki matematycznej, maszyn liczących itd. przyczynił się do kompleksowego podchodzenia do otaczających zjawisk. W leśnictwie, stanowiącym złożony system, wyróżnia się

trzy podsystemy — procesów przyrodniczych (wzrostu), właściwego procesu technologicznego (pracy) i gospodarczej działalności przedsiębiorstw związanych. Podejście systemowe powinno być stosowane również w badaniach naukowych. Początkiem tego jest podejście problemowe, wyrażające się w tworzeniu zespołów specjalistów do rozwiązywania konkretnych problemów. (S. K.)

115

902 (430.1)

IBL

Schneider E.: Lohngestaltung bei der Waldarbeit im Spannungsfeld zwischen Leistung und sozialen Aspekten. **Kształ-**

towanie zarobków na prace w lesie w aspekcie społecznym i wydajności. Forst- u. Holzsw. 1973 t. 28 nr 12 s. 229—

234, bibliogr. poz. 13. — Kształtowanie się zarobków przedstawiono na przykładzie taryfikatora dla Palatynatu Nadrenii (NRF). Wielkość zarobków jest i będzie uzależniona od wydajności pracy. Jeśli wydajność będzie uznana za podstawę powiązań między pracodawcą a robotnikiem — to jej konse-

kwencją będą płace zróżnicowane pod względem ilościowym lub jakościowym. System płac musi być jednak powiązany z kryteriami społecznymi, uwzględniającymi zagadnienia ergonomiczne, ciągłość pracy i zabezpieczenie na starość. Podano przykłady z dziedziny pozyskania drewna. (W. B.)

Autorzy analiz:

L. J. — dr inż. L. Janson
R. D. — dr inż. R. Dzieciołowski
S. K. — mgr inż. S. Kocięcki
W. B. — mgr inż. W. Brodzikowski
W. F. — mgr inż. W. Fełenczak
W. J. — dr inż. W. Józefaciukowa
W. K. — doc. dr W. Krajski

Przegląd Dokumentacyjny zawiera jedynie niewielką część analiz dokumentacyjnych z zakresu leśnictwa. Pełna dokumentacja ukazuje się w postaci kart dokumentacyjnych. Centrum Informacji Naukowo-Technicznej i Ekonomicznej, w skrócie CİNTE, Warszawa, Al. Niepodległości 186, przyjmuje zgłoszenia na prenumeratę kart dokumentacyjnych, która może obejmować zarówno całą dokumentację naukowo-techniczną, jak i oddzielne jej działy lub poszczególne zagadnienia i tematy.

Cena 1 karty dokumentacyjnej wynosi w prenumeracie 30 groszy.

Zakład Informacji Naukowo-Technicznej i Ekonomicznej Instytutu Badawczego Leśnictwa — branżowy ośrodek informacji leśnictwa — wykonują za zwrotem kosztów fotokopie i mikrofilmy publikacji, objętych zarówno przeglądem dokumentacyjnym jak i kartami dokumentacyjnymi.